

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Joxe Mari Gorrotxategi Pikasari

*Tolosa,
Gipuzkoa
(1929-2019)*

Aurkibidea

Biografia

Erramu egunez jaio zen Joxe Mari, Tolosako Kale Nagusiko bigarreanean. Bai ama eta bai aita Zegamarrak zituen, eta aitonaren baserriak eragin handia izan zuen beregan. Lau anai-arrebatan zaharrena izateaz gain, mutil bakarra ere bazen. Aita konfitero izanik, berehala hasi zen konfiteritzan eta elikagai dendan lanean, asteburutan lehenik, eta denbora osoz geroago. Gozogintza ikasketak egin zituen Iruñean, Katalunian, Alemanian, Frantzian... eta ez zaio sekula jakin-mina ase. Gozogintzaz aparteko zaletasunak ere izan ditu: bidaiatzea, argazkigintza, irakurtzea... Gizon jantzia bezain xamurra ezagutzeko aukera izan dugu egindako elkarrizketan.

Zintak

TOL-035

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Artetxe, Miren
- **Data:** 2010-09-25
- **Iraupena:** 68 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Arteaga, Karmele
- **Transkribatzailea(k):** Etxeberria, Eider

TOL-036

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Artetxe, Miren
- **Data:** 2010-09-24
- **Iraupena:** 62 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Arteaga, Karmele

Pasarteak

1. Abertzaleak euskaraz hitz egiteko beldurrez

- **Erref:** TOL-035/001
- **Iraupena:** 0:03:35. **Hasi:** 00:00:00. **Bukatu:** 00:03:35
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Euskara eta politika
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Politika » Jarrera politikoak » Liskarrak politikan
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

<p>Aita karlista zuen; eta amaren familia, berriz, abertzalea. Familiako bazkarietan eztabaidak sortzen ziren batzuetan. Euskaraz hitz egitea debekatuta egon zen garaian, abertzaleek ez zuten euskaraz hitz egiten, beldurratik. Karlistek, ostera, lasaiago egiten zuten euskaraz. Emaztearen senide bat gudari gisa ibili zen eta, preso hartu ostean, heriotza-zigorrera kondenatu zuten. Nola libratu zen. Emaztea ikastolan ibili zen, baina gerora euskara ahaztu egin zuen.</p>

2. Euskaratik erdarara itzulpenak egiteko arazoak

- **Erref:** TOL-035/002
- **Iraupena:** 0:00:50. **Hasi:** 00:03:35. **Bukatu:** 00:04:25
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskararen egoera
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura

Laburpena:

<p>Zeru Txiki tabernan gertatutako anekdota bat kontatzen du. Jendeak beldurra zeukan gerra ondoren.</p>

3. Gerra aurretik, alderdiek desfilatu egiten zuten

- **Erref:** TOL-035/003
- **Iraupena:** 0:01:23. **Hasi:** 00:04:25. **Bukatu:** 00:05:48
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Jarrera politikoak
- Politika » Gerra aurrea » 1931-1936: II. Errepublika

Laburpena:

Gerra aurretik, desfileak izaten zirela gogoratzen du. Alderdi guztietakoak ibiltzen ziren kalean. Umeak atzetik joaten ziren. Alderdi bakoitzak bere abestiak ere bazituen.

4. Gerra giroa umeen ikuspegitik

- **Erref:** TOL-035/004
- **Iraupena:** 0:02:51. **Hasi:** 00:05:48. **Bukatu:** 00:08:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Tolosan gerra oso azkar bukatu zen, egun gutxi batzuetan nazionalak sartu ziren eta. Gerra aurretik talde politiko asko zeuden Tolosan. Gerra garaian umea zen, baina gauza bitxiak gertatzen ari zirela jakin zuen. Checa komandantea Tolosako sarreran hil zutela ere jakin zuten.

5. Aitonak gerra karlistetan borrokatu zuen

- **Erref:** TOL-035/005
- **Iraupena:** 0:00:48. **Hasi:** 00:08:39. **Bukatu:** 00:09:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa
- Politika » Jarrera politikoak » Karlismoa, liberalismoa

Laburpena:

<p>Aitona txapel gorria izan zen gerra karlistetan. Kartzelan zergatik sartu ote zuten galdetzen zion bere buruari.</p>

Transkripzioa

- Urtez aurea zoazela, bakizu, baiño ni han hamabi-hamalau urte nitula, pentsatzen gendun, klaro, bueno, nere aitona, nere aittapuntakoa, ni Zegamara jutun nintzen urtero, ta gizon goxoa, jakintsue zan. Gaiñea, gerra karlistatan nola ibili zan, gerra karlistan ibilitako guztieri egin zieten "tenientes honorarios del ejército español", ta txapel gorriekin egoten zan ta bi izarrakin txapelan. Ta guardia zibillek pasatzen ziela lehen Seguratik Zegamara, ta batea ta bestea, nola saludatzen zuen, parre ingo zuten, baiño nola saludatzen zuten, zea orduan zeatzen genun. Ta nere aitona kartzelan zergatik egondu zan? Ni hamalau urtetik aurea.

6. Gerra hasieran, liburuak erre zituzten Tolosako Plaza Zaharrean

- **Erref:** TOL-035/006
- **Iraupena:** 0:01:11. **Hasi:** 00:09:27. **Bukatu:** 00:10:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Errepresioa

Laburpena:

<p>Gazte garaian, liburuekiko zaletasuna piztu zitzaion. Gerra hasieran, Plaza Zaharrean liburuak nola erre zituzten gogoratzen du.</p>

Transkripzioa

- Hamazazpi-hemezortzi-hogei urtekin nahi nun jakin ta liburuak erosi nitun. Nik beti izandu det afizioa, liburu-afizioa, ezta? Eta ibili nintzen este Manterola ta holako zea billatu nahian, eta esan ziaten zea zala este PNVko zean baten txoferra, garaje baten lan eiten zuna, ta haren liburun bat o beste izango zula. Ta hala jun nintzen ba batek bialduta, abertzale batek bialduta, ta zergatik iñok ez zitun, ez zun nahi etxean euki holako liburuk, abertzalea baldin bazan. Ni goatzen naiz plaza zaharrean nola erre zuten

liburu pilla haundi bat, ni goatzen naiz.

- Gerra ondorenian?

- Ez, ez, ez, ez, gerra aurreneko egunetan. Bai, bai, ni goatzen naiz, Plaza Zaharrean, aiuntamentu parean, pillo bat liburu zea nola erre zituzten.

Baiño orduan liburuak erre, baiño nik zentzutasunik ez neukan zazpi urtekin. Baiño goatzen naiz nola liburuak erre ziran.

7. Euskal kulturaren inguruko liburuak lortu zituen

- **Erref:** TOL-035/007
- **Iraupena:** 0:02:22. **Hasi:** 00:10:38. **Bukatu:** 00:13:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Irakurtzea
- Euskara » Euskararekiko sentimendua

Laburpena:

<p>Pablo Gorosabelen liburu bat lortu zuen. Euskararen inguruko beste liburu batzuk ere lortu zituen, eta asko ikasi zuen. Euskaldun sentitzen zen, baina separatismoa ez zuen kontuan hartzen.</p>

8. Manuel Lekuonaren hitzaldia Oargi elkartean

- **Erref:** TOL-035/008
- **Iraupena:** 0:03:45. **Hasi:** 00:13:00. **Bukatu:** 00:16:45
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura
- Euskara » Euskararekiko sentimendua
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Pertsonaia ezagunak

Laburpena:

<p>Joxe Mari txikia zenean, Tolosan baserrietatik etorritakoek hitz egiten zuten euskaraz. Oargi elkarteko lehendakari zela, Manuel Lekuona Tolosara eraman zuen hitzaldi bat ematera. Hitzaldi hartan zertaz hitz egin zuen kontatzen du. Han entzundakoak asko markatu zuen.</p>

9. Tolosako euskararen garapena

- **Erref:** TOL-035/009
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:16:45. **Bukatu:** 00:18:36
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Euskara » Euskalkia, herri hizkerak, euskara batua

Laburpena:

<p>Tolosan azoka aspalditik ospatzen zen, eta, bertara leku askotako jendea biltzen zenez, denen artean euskara aberastu egin zuten.</p>

10. Bezeroekin harremana izatea gustuko izan du beti

- **Erref:** TOL-035/010
- **Iraupena:** 0:01:39. **Hasi:** 00:18:36. **Bukatu:** 00:20:15
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

<p>Bezeroekin harremana izatea beti gustatu zaio. Oso gaztea zenetik dendan egin du lan. Bertan asko ikasi duela dio.</p>

Transkripzioa

- Hoi ikastiaz aparte, garai igualian, ya dendan urte batzuk, publikuakin lanian ni beti izandu naiz publikokin, "o sea", nahiz obradoreen eon, ya bi obrero bazeren, aitta're bazeon, baiño nei gustazen zitzaian, jendearekin enkarguk hartu, tartak, [...] baldin bazan, ilusio pixka bat. Nei denda gustatzen zitzaian izugarri. Zergatikan hamalau urte arten larunbatetan nei jartzen ziaten dendan aparte saltzen larunbatetan. Ta ez nintzan juten eskolara larunbatetan. Ya permisoa eskatu zuten aittak, "o sea", gurasok, eta larunbat goizetan ni dendan ta pozik, pozik. Neuken jenden hartu-emanan, o erreztasuna jenden tratua.

- Eta nunbait irakurri det handik asko ikasi zendula esan zendula?

- Hoixe ikasi dedala, hoixe. Bai, bai, bai, jenden hartu-emanakin asko ikasten da, zergatikan gauz bat dao garbi: zu dendan baldin bazare, ta edozein gauza iten ai baldin bazare, goxo ta in behar dezu. Baiño behin ere ez utzi zuri bizkar gaiñetik parre itea. Bi gauz dira. ta momentu bat aillatzen da izan behar da, ba bueno, bai, baiño normalki komertziantea baldin bada komertziantea, zea, komertziantea ba izaten da goxoa ta zea.

11. Dendako bezeroak eta produktuak

- **Erref:** TOL-035/011
- **Iraupena:** 0:02:06. **Hasi:** 00:20:15. **Bukatu:** 00:22:21
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Merkataritza, dendak (kokapena)
- Lanbideak » Negozioak, dendak

Laburpena:

<p>Dendako bezero gehienak langileak eta baserritarrak izaten ziren. Joxe Mariren familiak gozotegi bat zeukan, eta bertan zer gauza saltzen zituzten kontatzen du. Tolosan baziren gozo-denda gehiago.</p>

12. Pianoa zeukan konfiteria bat Tolosan

- **Erref:** TOL-035/012
- **Iraupena:** 0:02:07. **Hasi:** 00:22:21. **Bukatu:** 00:24:28
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Aisia » Kultura » Musika
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

<p>Garai batean emakumeek ez zutenez ikasten, lanera joaten ziren; goi mailakoek, berriz, pianoa jotzen zuten. Korreo kalean zegoen konfiteria batera emakumeak ere joan zitezkeen, eta bertan pianoa jotzeko aukera ere izaten omen zuten.</p>

13. Pixkanaka gozo gehiago saltzen hasi ziren

- **Erref:** TOL-035/013
- **Iraupena:** 0:03:40. **Hasi:** 00:24:28. **Bukatu:** 00:28:08
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Gozogintza

Laburpena:

<p>Hasieran txokolatea, mazapana eta horrelakoak egiten zituzten. Geroago hasi ziren produktu gehiago lantzen. Aldaketa hura noiz eta zergatik gertatu zen kontatzen du. Donostiako Garibai etxean ikasi zuen.</p>

14. Hainbat lekutan ibili da gozogintza ikasten

- **Erref:** TOL-035/015
- **Iraupena:** 0:02:08. **Hasi:** 00:29:45. **Bukatu:** 00:31:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Gozogintza

Laburpena:

<p>Hainbat lekutan ibili zen gozogintzaren inguruko jakintza handitu asmoz. Iruñearen "konfiteritza berezia" ikasi omen zuen. Handik urte gutxira Bartzelonan eskola bat sortu zen eta hara joan zen, Jaume Sàbat i Aumasquè maisu handiarengana. Gerora zenbait ikastarotan parte hartu zuen. Emaztea hil zenean, 65 urterekin, Alemaniara joan zen, bertako txokolategintzako eskola ofizialera, eta lau hilabete eta erdi egin zituen bertan.</p>

15. Zegamatik dator bere familia

- **Erref:** TOL-035/016
- **Iraupena:** 0:02:46. **Hasi:** 00:31:53. **Bukatu:** 00:34:39
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Trenbideko langileak
- Familia eta harremanak

Laburpena:

<p>Joxe Mari Gorrotxategi Pikasarri. Aitona Zegamako zuen, artzaina eta ondoren Renfeko langilea. Renfekoek bidali zuten Tolosara lanera, eta bertan jaio zen Joxe Mari bertan. Pikasarri abizena jatorriz Sarakoa omen da.</p>

16. Zegamako baserria eta Tolosako kale-giroa

- **Erref:** TOL-035/017
- **Iraupena:** 0:04:33. **Hasi:** 00:34:39. **Bukatu:** 00:39:12
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Familia eta harremanak
- Familia eta harremanak » Herriko giroa » Baserria vs. Kalea
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

<p>Zegama asko estimatzen du, txikitan urtero hilabete pasatzera joaten zen eta. Tolosan jaio zen, kale Nagusian. Baserri giroa ezagutu du, eta horrek asko aberastu du. Baserri mundua maite du. Garai bateko emakume baserritarrak gorai patzen ditu.</p>

17. Benetako matriarkatu batean bizitu zen txikitan

- **Erref:** TOL-035/018
- **Iraupena:** 0:02:19. **Hasi:** 00:39:12. **Bukatu:** 00:41:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak
- Ekonomia eta industria » Emakumeak lan-munduan (etxetik kanpo)
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

<p>1929ko Erramu egunean jaio zen. Lau senideetatik zaharrena eta mutil bakarra zen. Benetako matriarkatu batean bizitu zela dio. Amak familia eta denda zituen lehentasun moduan.</p>

18. Kalean langile giroa bizi zuten

- **Erref:** TOL-035/019
- **Iraupena:** 0:01:31. **Hasi:** 00:41:31. **Bukatu:** 00:43:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Fraideak
- Ekonomia eta industria » Langileen arteko harremana eta langile-mugimenduak
- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Goi mailako ikasketak

Laburpena:

<p>Kaleko jendearen artean desberdintasunak baziren. Langile giroan bizi ziren. Eskolapioen ikastetxean oso gutxi iristen ziren Batxilergoa ikastera. Gehienak 14 urte betetzerakoan lanera bidaltzen zituzten.</p>

19. Umetan, janari osasuntsuak eta kirola

- **Erref:** TOL-035/020
- **Iraupena:** 0:02:29. **Hasi:** 00:43:02. **Bukatu:** 00:45:31
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako kontuak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura
- Aisia

Laburpena:

<p>Joxe Mari umea zenean, denak argalak zirela dio. Garai haietan zer jaten zuten kontatzen du. Korrika eta saltoka ibiltzen ziren. Igandetan 10 zentimoko paga ematen zieten. Mezara joanez gero, zinerako balea jasotzen zuten.</p>

20. Umetako jolasak

- **Erref:** TOL-035/021
- **Iraupena:** 0:05:48. **Hasi:** 00:45:31. **Bukatu:** 00:51:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Kantak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Jolasak
- Familia eta harremanak » Sexua eta generoa » Genero berdintasuna

Laburpena:

<p>Eskolatik atera ondoren jolasean ibiltzen ziren. Joko haiek nolakoak ziren gogoratzen du; kirola egiteko modua ziren. Joko haietan erabiltzen zituzten abestiak ere gogoan ditu. Nesken jolasak bestelakoak izaten ziren.</p>

21. Txokolatea egiten errazionamendu garaian

- **Erref:** TOL-035/023
- **Iraupena:** 0:04:30. **Hasi:** 00:53:00. **Bukatu:** 00:57:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Gozogintza

Laburpena:

<p>Lau senidetan mutil bakarra zen. 14 urte bete zituenean, eskola utzi eta txokolatea egiten hasi zen etxeko gozotegian. Txokolatea nola egiten zuten kontatzen du. Gabezia garaiak ziren, eta txokolatea zen gauza gozo bakarra. Produktuak errazionamenduaren bidez jasotzen zituzten. Txokolatea udaletxeetara eramaten zuten, eta handik banatzen zuten etxeetara errazionamendu kartilen bidez.</p>

22. Txokolatea nola egiten zuten

- **Erref:** TOL-035/024

- **Iraupena:** 0:04:00. **Hasi:** 00:57:30. **Bukatu:** 01:01:30
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Gozogintza
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak
- Ohiturak eta bizimodua » Osasuna » Erremedioak

Laburpena:

<p>Txokolatea egiteko prozesuaren deskribapena. Hogei kiloko txandak egiten zituzten, eta handik berrehun gramoko tabletak ateratzen zituzten. Azpian jartzen zuten papera umeen gaixotasunak sendatzeko erabiltzen zuten emakumeek.</p>

23. Txokolatea gogortzeko, etxeko eskaratzean gordetzen zuten

- **Erref:** TOL-035/025
- **Iraupena:** 0:02:32. **Hasi:** 01:01:30. **Bukatu:** 01:04:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Gozogintza

Laburpena:

<p>Txokolate tabletak egiteko pisua erabiltzen zuten. Hozkailurik ez zegoenez etxeko eskaratzean gordetzen zuten txokolatea, gogortu zedin.</p>

24. Gerra garaia umeen ikuspegitik

- **Erref:** TOL-035/027
- **Iraupena:** 0:02:36. **Hasi:** 01:05:24. **Bukatu:** 01:08:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren hasiera
- Politika » Gerra aurrea » 1931-1936: II. Errepublika

Laburpena:

<p>Gerra hasi baino aste batzuk lehenago, Jaunartzea egin zuen. Gerra aurreko garaietan izandako manifestaldiak gogoratzen ditu. Gerra hasi zenean, umea zen eta ez zen gehiegi ohartu. Familietan tragedia handiak bizitu ziren; haietako batzuk gogoratzen ditu.</p>

25. Teknologiari esker gauza asko aldatu dira gozogintzan eta sukaldaritzan

- **Erref:** TOL-036/003
- **Iraupena:** 0:03:16. **Hasi:** 00:04:22. **Bukatu:** 00:07:38
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Beste aurrerapen batzuk

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Gozogintza

Laburpena:

<p>Lanean hasi zenean egurra erabiltzen zuten labea pizteko. Labean produktuak zein ordenetan sartzzen zituzten kontatzen du. Orain teknologiari esker hainbat aurrerapen ditugu.</p>

26. Aspaldiko teknikak aitarengandik ikasi zituen

- **Erref:** TOL-036/004
- **Iraupena:** 0:02:15. **Hasi:** 00:07:38. **Bukatu:** 00:09:53
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Hezkuntza » Eskolaz aparteko ikasketak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Gozogintza

Laburpena:

<p>Joxe Mariren aitak ofizioa Donostian eta Oñatin ikasi zuen. Aitaren teknikak txikitan ikasi zituen. Teknika haiek nolakoak ziren kontatzen du. Labea zaintzea artea zen garai haietan.</p>

27. Hainbat produktu egiten zituzten, bakoitza bere teknikarekin

- **Erref:** TOL-036/005
- **Iraupena:** 0:03:07. **Hasi:** 00:09:53. **Bukatu:** 00:13:00
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Gozogintza
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

<p>Petixuak, bizkotxoak, rusoak eta hainbat produktu egiten zituzten gozotegian. Bakoitzak labe tenperatura bat behar zuen. Erabiltzen zituzten tresna gehienak argindarrik gabekoak ziren. Lana eskuz egiten zuten.</p>

28. Gorrotxategiko karameluak

- **Erref:** TOL-036/006
- **Iraupena:** 0:05:19. **Hasi:** 00:13:00. **Bukatu:** 00:18:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Gozogintza

Laburpena:

<p>Gozokiak egiten trebeak ziren. Haien errezeta azaltzen digu. Karameluak nola zatitzen zituzten ere gogoan du.</p>

29. Loidi kopa bat eta pastela jatera joaten ziren Gorrotxategira

- **Erref:** TOL-036/007
- **Iraupena:** 0:03:01. **Hasi:** 00:18:19. **Bukatu:** 00:21:20
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Ekonomia eta industria » Txanponak, diru-kontuak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Gozogintza

Laburpena:

<p>Gorrotxategiko "xaxu"ek fama handia zuten. Garai batean gutxi ziren haiek eros zitzaketenak. Azokara etortzen ziren baserritarrek "Loidi" kopa bat eta pastela jaten zuten gozotegian. Haietako baserritar bati buruz hitz egiten du. Pastelak 10 zentimo balio zituen.</p>

30. Dendan bizitutako anekdotak

- **Erref:** TOL-036/008
- **Iraupena:** 0:03:59. **Hasi:** 00:21:20. **Bukatu:** 00:25:19
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Ohiturak eta bizimodua » Kontakizunak eta sinesmenak » Anekdotak, kontakizunak
- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak

Laburpena:

<p>Gazteluko festak ospatzeko tarta enkargatu zioteneko pasadizoa gogoratzen du. Baserrietan turroi gutxi jaten zen. Dendan gertatutako beste anekdota batzuk kontatzen ditu. Zainzuriak (esparragoak) eta orburuak (alkatxofak) gutxi saltzen ziren. Tomatea, berriz, asko. Urte gutxitan gauzak asko aldatu dira.</p>

31. Gorrotxategin argizaria eta kandelak ere saltzen zituzten

- **Erref:** TOL-036/010
- **Iraupena:** 0:04:32. **Hasi:** 00:26:50. **Bukatu:** 00:31:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Herria, azpiegitura » Berrikuntzak » Argindarra eta ura

Laburpena:

<p>Bertan egindako argizaria ere dendan saltzen zuten. Paper lantegiak parafina saltzen zien, eta horri esker kandelak egiten zituzten. Bi motako kandelak izaten ziren. Argizaria Soriatik eta Zamoratik trenez ekartzen zuten.</p>

32. Kandelak egiteko prozesua eta tresnak

- **Erref:** TOL-036/011
- **Iraupena:** 0:04:40. **Hasi:** 00:31:22. **Bukatu:** 00:36:02
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Ekonomia eta industria » Lan-prozesuak

Laburpena:

<p>Kandelak, eskubilduak eta argizaiolak nola egiten zituzten deskribatzen du. Pertza berezi batzuk erabiltzen zituzten. Hainbat tresna nolakoak ziren erakusten du.</p>

33. Buruko mina jartzen zitzaielako, argizarigintza utzi zuten

- **Erref:** TOL-036/012
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:36:02. **Bukatu:** 00:37:11
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Lanbideak » Negozioak, dendak
- Ekonomia eta industria » Lan-baldintzak

Laburpena:

<p>Argizaria egiteko atea itxita eduki behar izaten ziren, eta buruko min handia jartzen zitzairen. Horregatik utzi zuten lan hura.</p>

34. Argizariaren eta gozogintzaren arteko loturak

- **Erref:** TOL-036/013
- **Iraupena:** 0:02:52. **Hasi:** 00:37:11. **Bukatu:** 00:40:03
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Iritziak » Antzinako bizimoduari buruzkoak
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Gozogintza

Laburpena:

<p>Argizaria egiteak eta gozogintzak badute loturarik. Azukrerik ez zen garaian, janariak gozotzeko ezta erabiltzen zen. Argizaria gauza askotarako erabiltzen zen garai batean.</p>

35. "Xaxu" gozoen izenaren jatorria

- **Erref:** TOL-036/018
- **Iraupena:** 0:03:37. **Hasi:** 00:53:22. **Bukatu:** 00:56:59
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ekonomia eta industria » Industria motak » Gozogintza

Laburpena:

<p>"Xaxu" gozoen izena nondik datorren argitzen du: "Xaxueta" baserriko gozogile baten izenetik dator.</p>

36. Arroz-esnea egiteko errezeta berezia

- **Erref:** TOL-036/021
- **Iraupena:** 0:02:24. **Hasi:** 00:57:50. **Bukatu:** 01:00:14
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Ohiturak eta bizimodua » Elikadura » Jatekoa eta edatekoa
- Ekonomia eta industria » Industria motak » Gozogintza

Laburpena:

<p>Garai bateko postreak arroz-esnea, konpota eta horrelakoak izaten ziren. Festetan San Blas baselizan arroz-esne berezia egiten zuten. Liburuetan antzinako sukaldariei buruz irakurritakoa.</p>

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-04-24

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com